

РЕЦЕНЗІЯ НА НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ПРАВОВИЙ РЕЖИМ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ” С.О. КУЗНІЧЕНКА, А.В. БАСОВА

Нестабільність політичної обстановки, економічні та соціальні кризи у суспільстві, зростання злочинності, правовий нігілізм та інші негативні процеси, що виникають в сучасній Україні, прямо або опосередковано провокують виникнення різного роду надзвичайних ситуацій. Тероризм і стихійні лиха, державні перевороти і міжнародні конфлікти, епідемії і епізоотії є небезпечними для будь-якої держави, незалежно від форми державного правління, державного устрою, політичного режиму або релігійної спрямованості.

Широкомасштабні надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціального характеру періодично виникали у нашому суспільстві з початку незалежності України. Останнім часом щороку реєструється до 600 надзвичайних ситуацій різного характеру, унаслідок яких гинуть сотні людей. Сума завданих при цьому збитків величезна – наприклад за період 1997-2000 рр. вона склала близько 205 млн. грн. Це ініціювало створення у правовій системі України інституту “надзвичайного стану”. Прийнятий 16.03.2000 року Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану” зайняв гідне місце в українському законодавстві. Конституція України підтвердила легітимність та правову природу існування інституту надзвичайного стану і окремих обмежень прав та свобод, які можуть бути застосовані для забезпечення безпеки громадян і захисту конституційного ладу в умовах дії режиму надзвичайного стану.

Проблеми правового регулювання адміністративно-правового режиму надзвичайного стану та практичного застосування його заходів постійно перебувають у полі зору вітчизняних адміністративістів. Разом із тим спеціальної навчальної літератури, в якій в систематизованому вигляді було би проаналізовано цей важливий адміністративно-правовий інститут, постійно не вистачає. Певною мірою зазначену прогалину заповнить науково-практичний коментар до Закону України “Про правовий режим надзвичайного стану”, підготовлений начальником кафедри адміністративного права і адміністративного процесу Кримського юридичного інституту Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидатом юридичних наук, доцентом Кузніченком С.О. та ад’юнктом кафедри адміністративної діяльності органів внутрішніх справ Харківського національного університету внутрішніх справ Басовим А.В.

Підготовлений коментар може бути оцінений з позитивного боку. Він присвячений роз’ясненню норм Закону України “Про правовий режим надзвичайного стану”. Дослідження виконане на підставі міжнародно-правових актів, національного законодавства, існуючої спеціальної літератури з урахуванням реалій сьогодення.

У науково-практичному коментарі досліджується поняття, мета надзвичайного стану, правова основа введення надзвичайного стану, процедура введення та скасування режиму надзвичайного стану, наведено організаційну структуру системи забезпечення режиму надзвичайного стану. В роботі дається загальна характеристика діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в умовах дії режиму надзвичайного стану, міжгалузеві надвідомчі системи державного управління. Проведено детальний аналіз адміністративно-примусових заходів, що застосовуються в умовах дії режиму надзвичайного стану.

Досить цікавим є розгляд явища, що зумовлює введення режиму надзвичайного стану. На думку авторів, крім поняття надзвичайна ситуація, було би доцільно використовувати поняття “фактор небезпеки” під яким розуміється наявні та потенційно можливі явища і чинники, що призвели чи можуть призвести до людських і матеріальних втрат, створюють загрозу життю і здоров’ю громадян та небезпеку життєво важливим національним інтересам України (с.18).

Заслуговує на увагу й позиція авторів щодо тлумачення умов і порядку введення надзвичайного стану, визначення юридичної природи Указу Президента України “Про введення надзвичайного стану” (с. 26-45). Особливо слід зупинитись на розділі, що присвячений заходам правового режиму надзвичайного стану (с.65-91). Автори наводять тлумачення всіх обмежувальних заходів, що застосовуються в умовах режиму надзвичайного стану.

Також заслуговує на підтримку позиція авторів щодо тлумачення таких заходів: встановлення для юридичних осіб квартирної повинності (с.76); запровадження комендантської години (с.82-83); регулювання роботи цивільних теле- та радіоцентрів (с.86-88); особливі правила користування зв’язком та передачі інформації через комп’ютерні мережі (с.88-89) тощо.

Хотілося би підкреслити те, що видання запропонованого науково-практичного коментарю буде своєчасним, відіграє важливу роль в удосконаленні підготовки персоналу органів державної влади, що відповідальні за реалізацію режиму надзвичайного стану.

Звичайно, розглянутий науково-практичний коментар не позбавлений і окремих недоліків, які, однак, не впливають на його загальну високу оцінку. Зважаючи на викладене, науково-практичний коментар до Закону України “Про правовий режим надзвичайного стану” може бути рекомендований не тільки курсантам, слухачам та студентам, але і викладачам та науковцям, а також працівникам органів державної влади.

Дубко Ю.В., професор кафедри адміністративного права і процесу Кримського юридичного інституту Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

Надійшла до редколегії 26.10.2006

ДУБКО Ю.В. РЕЦЕНЗИЯ НА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ КОММЕНТАРИЙ К ЗАКОНУ УКРАИНЫ “О ПРАВОВОМ РЕЖИМЕ ЧРЕЗВЫЧАЙНОГО ПОЛОЖЕНИЯ” С.А. КУЗНИЧЕНКА, А.В. БАСОВА

***

DUBKO JU.V. REVIEW ON THE SCIENTIFIC-PRACTICAL COMMENT TO THE LAW OF UKRAINE “ABOUT A LEGAL REGIME OF STATE EMERGENCY” BY KUZNICHENKO S.A., BASOV A.V.